

ROLUL STRUCTURILOR SANITAR-VETERINARE ÎN IMPLEMENTAREA SISTEMULUI TRANSABILITĂȚII.

*Prof. dr. Dorina Tănăsescu
Universitatea „Valahia” Târgoviște
Medic primar Carmen Zamfira
Dr. medicină veterinară*

Transabilitatea produselor agroalimentare este o problemă – comercială, strategică, politică, socială, de marketing, sanitară – majoră deoarece spre deosebire de cea mai mare parte a reglementărilor impuse de state, ea este foarte populară în rândul consumatorilor care găsesc aici posibilitatea exercitării depline a puterii lor de a alege ceea ce consumă.

Conform definiției din Regulamentul 178/2002 al Institutului European al Transabilității agroalimentare, transabilitatea este¹ „capacitatea de a retrasa, pe toate verigile producției, procesării și distribuției, drumul unui produs alimentar, a unui aliment pentru animale, a unui animal producător de bunuri alimentare sau a unei substanțe destinate a fi încorporată sau susceptibilă de a fi încorporată într-un produs alimentar sau într-un furaj pentru animale”.

Institutul European al Transabilității Agroalimentare propune crearea unei baze de date transversală independentă de toate grupurile de presiune și gestionată de profesioniști și de înșiși lucrătorii din domeniul agroalimentar.

Implementarea sistemului transabilității este salutăată pentru beneficiul informației dar provoacă distorsiuni enorme între cei care pot și cei care nu pot răspunde cererilor Marii Distribuții.

Sistemul exclude de fapt o mare parte dintre producători, prestatori, procesatori, exportatori și importatori în special din țările mai slab dezvoltate.

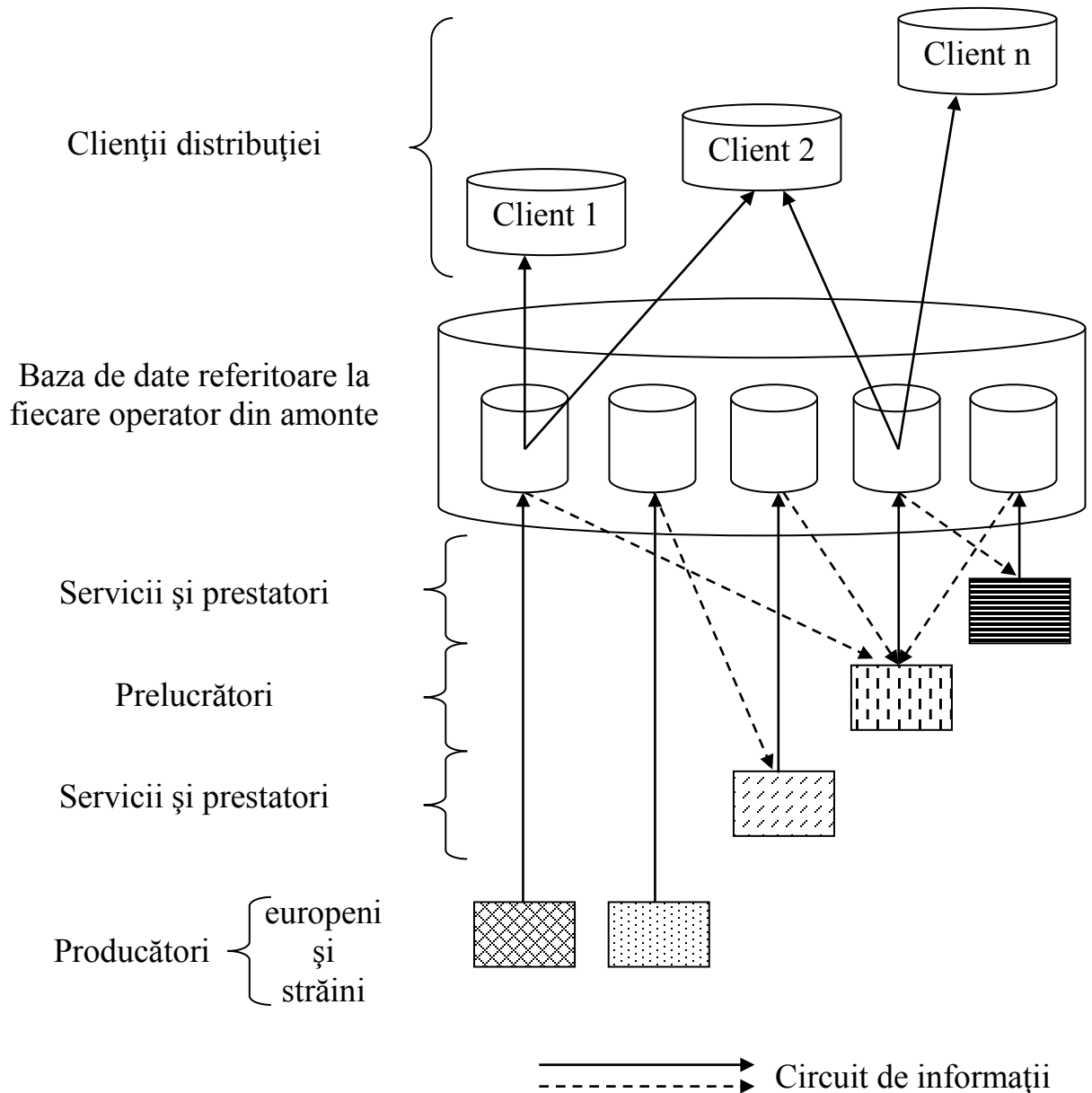
Institutul European al Transabilității Agroalimentare (IET) este platforma de concertare a tuturor actorilor din domeniul agroalimentar pentru definirea nevoilor și așteptărilor fiecăruia dintre ei (evident dacă sunt de acord să adere).

Schematic IET are o viziune asupra transabilității inter-întreprinderi care se prezintă astfel:²

¹ <http://www.agrisalon.com/06-actu/article-11071.php>

² <http://www.ie-trace.com>

O schemă a trasabilității inter-întreprinderi în viziunea IET.

Schema evidențiază faptul că nu există nici un inconvenient ca fiecare client final să dispună de propria sa bază de date de transabilitate și al căror număr este nelimitat.

Baza de date transversală poate fi o juxtapunere a unei multitudini de baze referitoare la fiecare operator sau societate de service (și/sau de transport). Baza suportă urmărirea logistică a pachetelor.

Fiecărui pachet i se atașează un număr de lot care, **la fiecare producător** oferă informațiile de bază (esențiale).

Această bază inter-întreprinderi privind traseul logistic al pachetelor constituie vectorul transabilității transversale.

Datele transmise bazelor de clienți sunt cele necesare și suficiente pentru urmărirea logistică a pachetelor fără ca informații strategice și confidențiale pentru furnizori să fie transmise. Dimpotrivă în cazuri de forță majoră, și numai în aceste cazuri, toate datele prezente pe server (pentru un lot dat) sunt puse la dispoziția autorităților competente și abilitate.

Cu alte cuvinte, întreprinderile trasează producția lor în interior. Ele livrează clienților pachete care sunt identificate, în particular cu un număr de lot (în general și avantajos să fie integrat într-un cod de bare de tip EAN 128).

În caz de forță majoră, baza de date de urmărire logistică permite a se știi unde sunt pachetele care poartă același număr de lot.

La data de 15 ian. 2005 a intrat în aplicare Directiva 2001/95/CE a Parlamentului european și a Consiliului din 3 dec. 2001. În esență, această directivă prevede:³

- Cap. 2, art. 3 – „Producătorii sunt obligați să nu aducă în piață produse sigure

- Cap 3, art. 5 – „În limita activităților lor specifice, producătorii furnizează consumatorului informațiile utile care permit acestuia evaluarea riscurilor inerente referitoare la un produs pe perioada de utilizare normală sau în mod rezonabil previzibilă. Distribuitorii sunt obligați să contribuie la respectarea obligațiilor de securitate prin furnizarea documentelor necesare pentru trasarea originii produselor.

În data de 1 ian. 2005 a intrat în aplicare Regulamentul 178/2002/CE al Parlamentului european și al Consiliului din 28 ian. 2002 care indică în mod clar exigența **trasabilității totale**, inclusiv pentru produsele importate.

Acest regulament este o lege comunitară aplicabilă direct în toate statele membre fără să fie nevoie a o traduce în textele naționale. Deci, el nu mai are caracter de directivă, de recomandare ca aceea precedentă și care nu se aplica direct în statele membre fără a fi traducă în textele naționale.

Prescripțiile generale ale regulamentului privesc:

- securitatea produselor alimentare (art. 14);
- securitatea alimentelor pentru animale (art. 15);
- **trasabilitatea** (art. 3 al 15, 18, 19);
- prezentarea produselor alimentare (art. 16);
- responsabilitatea celor care exploatează datele (art. 17 al 1, 19, 20, 21);
- responsabilitatea statelor (art. 17 al 2).

În art. 1 al 3 se precizează:

„Prezentul regulament se aplică tuturor etapelor producției, procesării și distribuției de produse alimentare și de alimente pentru animale. El nu se aplică producției primare destinată folosirii domestice private nici preparării,

³ <http://www.ie-trace.com>

manipulării și depozitării domestice de produse alimentare destinate consumului privat (care nu fac obiectul unei comercializări)”.

Art. 3, alineatul 17 definește producția primară ca fiind „producția, creșterea animalelor sau cultura de produse primare inclusiv recoltarea, tratarea și producția de animale destinate sacrificării în abatoare. Ea acoperă de asemenea vânătoarea, pescuitul și culesul produselor sălbatice”.

Textul indică obiectivul nu și cum trebuie el atins, lăsând libertate organizațională.

Regulamentul vizează protecția consumatorului în sensul:

- verificarea ca forma, aspectul, ambalajul, etichetarea, prezentarea și punerea la dispoziție a produselor să nu poată în nici un caz să inducă în eroare consumatorul;
- verificarea ca toate informațiile furnizate consumatorilor o dată cu produsul, prin publicitate sau prin orice alt mijloc nu sunt susceptibile a induce în eroare consumatorul;
- furnizarea către consumatori a tuturor informațiilor utile pentru evaluarea riscurilor legate de consumul unui produs alimentar;
- furnizarea către consumatori a coordonatelor locului unde să-și adreseze reclamațiile așa cum prevede directiva CE 2000/13 referitoare la etichetarea bunurilor alimentare.

În acest context european și în perspectiva aderării, **în România** s-a creat cadrul legislativ care să armonizeze exigențele garantării siguranței alimentare cu cele din UE.

Cele mai importante sunt emise de A.N.S.V.A.:

- Ordinul nr. 126/24 nov. 2004 privind aprobarea Normei sanitare veterinare și pentru siguranța alimentelor privind utilizarea în România a metodelor comunitare de prelevare de probe și de analiză pentru monitorizarea alimentelor destinate consumului uman;
- Ordinul nr. 5/14 ian. 2005 privind aprobarea Regulamentului pentru identificarea și înregistrarea animalelor;
- Ordinul nr. 42/28 mart. 2005 privind măsurile pentru implementarea interdicției totale de administrare a proteinelor animale procesate în hrana animalelor de fermă;
- H.G. 268/31 mart. 2005 pentru modificarea și completarea H.G. 128/2002 privind incinerarea deșeurilor (inclusiv a subproduselor de la animale ce nu sunt destinate consumului uman);
- Ordinul nr. 530/27 apr. 2005 privind modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor nr. 149/2004 pentru aprobarea Programului acțiunilor de supraveghere, prevenire și control al bolilor la animale, al celor transmisibile de la animale la om, protecția animalelor și protecția mediului, pentru anul 2005;

- Ordinul nr. 48/18 apr. 2005 privind modificarea și completarea Ordinului președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor nr. 147/2004 pentru aprobarea normelor sanitare veterinare și pentru siguranța alimentelor privind reziduurile de pesticide din produsele de origine animală și non animală și reziduurile de medicamente de uz veterinar în produsele de origine animală;
- Ordinul nr. 46/8 apr. 2005 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare care stabilește regulile privind importul, exportul și tranzitul de animale vii și produse cuprinse în anexa la Ordinul ministrului agriculturii, alimentației și pădurilor nr. 285/2001 cu completările ulterioare;
- Decretul nr. 409/13 mai 2005 al președintelui României pentru promovarea Legii privind aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 88/2004 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 42/2004 privind organizarea activității sanitar-veterinare și pentru siguranța alimentelor.

În procesul de aderare, Autoritatea Națională Sanitar-Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (A.N.S.V.A.) are un rol decisiv atât pentru asigurarea sănătății animalelor cât și în garantarea siguranței alimentelor pentru că în UE guvernează principiul „toleranță zero”.⁴

Așa cum am prezentat în cadrul legislativ, avem un program strategic național de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii acestora la om și de protecție a mediului, care se stabilește anual.

Din bugetul pe anul 2005 în valoare de 3.154 miliarde lei, peste 1.000 de miliarde lei sunt destinate programului strategic în care sunt angajate atât structurile din rețeaua Autorității cât și medicii veterinari concesionari pe bază de contract.

Un program foarte important este cel de identificare și înregistrare a animalelor care permite **cunoașterea precisă a transabilității produselor animale de la fermă până la consumator** (în termeni populari se spune „de la fermă până la furculiță”).

Au fost unele întârzieri față de termenele prevăzute în fazele pregătitoare, dar s-a recuperat pentru că implementarea sistemului informatic, cu termen la 31 dec. 2004 a fost finalizată.

Au fost și unele dificultăți pentru că nu a fost modificat la timp art. 12 din Ordonanța nr. 113 care condiționează acordarea subvențiilor la carne și lapte de identificarea și înregistrarea animalelor.

O ordonanță recentă a Guvernului a prelungit termenul de la 31 dec. 2004 la 31 dec. 2006.

⁴ www.agrinet.ro/content.isp?pageld=156

Există în România 2400 de medici veterinari concesionari care trebuie să încheie contract cu A.N.S.V.A.

Există și o propunere la Camera Deputaților pentru ca în baza Legii nr. 60 a achizițiilor publice să se poată acorda o sumă de maxim 2.000 euro pentru fiecare medic concesionar ceea ce ar însemna identificarea și înregistrarea a 875 bovine, iar în caz de depășire suma să fie majorată cu până la 50%. Există sumele în bugetul pe acest an.

Animalele sunt crotaliate și înregistrate într-o bază de date, atât electronic cât și scriptic. Urmează să se emită un „pașaport” în trei exemplare cu un cod unic, care va însoți animalul pe tot traseul său atât pe teritoriul României cât și peste hotare, cunoscându-se originea animalelor, implicit a produselor rezultate din procesare (modelele certificatului de sănătate și formularului de declarare a unor evenimente survenite după crotaliere sunt prezentate în Ordinul președintelui A.N.S.V.A. din 14 ian. 2005 anexele 2, 3).

Din păcate, unitățile de procesare în număr de 1.455 nu îndeplinesc standardele impuse de UE.

A.N.S.V.A. a făcut o structură a unităților de procesare:

Categoria A – 68 unități care îndeplinesc standardele UE

Categoria B – 98 unități care au programe de modernizare cu termen final 2006

Categoria C – 54 unități care sunt în curs de realizare a unor programe de modernizare cu termen final 2006

Categoria D – 1235 unități care nu au programe de modernizare pentru atingerea standardelor UE. Ele respectă standardele interne de calitate, dar nu pot beneficia de fonduri SAPHARD trebuind să se autofinanțeze sau să apeleze la credite. Aceste unități, după integrare vor putea vinde numai în zonele adiacente dar firește multe dintre ele vor trebui închise.

O problemă majoră pentru România este **finalitatea transabilității pe teritoriul țării** prin posturile de inspecție la frontiere (PIF-uri) cu misiuni sanitar-veterinare inclusiv pentru importuri.

Avem în prezent 12 puncte de inspecție la frontiere, din care, de comun acord cu experții europeni, vor rămâne 8: Halmeu, Siret, Sculeni, Albița, Constanța Nord și Sud, Otopeni și Stamora Moravița.

Până la finele lui 2006 pentru modernizarea lor se vor investi 13 milioane euro din care o parte (pentru trei dintre ele) de la Banca Mondială. Pentru restul de cinci se caută în continuare surse de finanțare fie prin rectificarea bugetară, fie din surse externe.

Structura A.N.S.V.A. are un aparat central și trei institute de specialitate, o rețea teritorială de direcții sanitare veterinare și pentru siguranța alimentelor în cele 41 de județe și în municipiul București, care au la rândul lor circumscripții sanitare veterinare.

Există laboratoare sanitare veterinare în cele opt regiuni ale țării astfel încât distanța până la cel mai îndepărtat punct nu depășește 150 km.

Aceste laboratoare au în sarcină și punerea în aplicare a Ordinului președintelui A.N.S.V.A. nr. 147/2004 cu modificările și completările aduse în 6 apr. 2005 privind aprobarea normelor sanitare veterinare și pentru siguranța alimentelor privind reziduurile de pesticide din produsele de origine animală și non animală și reziduurile de medicamente de uz veterinar în produsele de origine animală.

Bibliografie:

1. Monitoarele oficiale ale României partea I, numerele: 166/24.II.2005, 237/22.III.2005, 310/13.IV.2005, 322/20.IV.2005, 372/3.V.2005, 382/6.V.2005, 400/12.V.2005, 420/18.V.2005, 423/19.V.2005, 431/23.V.2005
2. <http://www.agrisalon.com>
3. <http://www.ie-trace.com>
4. <http://www.agrinet.ro>